

Мельник Костянтин Юрійович
Харківський національний університет внутрішніх справ,
докт. юрид. наук, професор,
завідувач кафедри трудового та господарського права

До проблеми зміни підходів до підготовки поліцейських в Україні

Підготовка поліцейських в Україні сьогодні переважно базується на тих самих підходах, що і підготовка колишніх міліцейських кадрів. Так, нині в Україні діє розгалужена система вищих навчальних закладів, які у свій час готували фахівців до підрозділів міліції, а сьогодні здійснюють підготовку поліцейських. Це Національна академія внутрішніх справ, Харківський національний університет внутрішніх справ, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Львівський державний університет внутрішніх справ, Одеський державний університет внутрішніх справ, Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, Донецький юридичний інститут МВС України.

Перелічені навчальні заклади готували та готують фахівців з вищою освітою практично для всіх підрозділів поліції. Основними напрямками, за якими здійснюється підготовка поліцейських, є «Право» та «Правоохоронна діяльність». Термін навчання за цими напрямками на першому (бакалаврському) рівні за денної формою навчання становить 3 – 4 роки (приймаються громадяни України з числа цивільної молоді, які зараховуються на посади курсантів); за заочною формою навчання – 5 років (приймаються поліцейські, які не мають вищої профільної освіти).

Єдине, що було зроблено по-новому, це підготовка патрульних поліцейських, яку запровадили у 2015 р. До патрульної поліції набирали осіб, що виявили бажання проходити службу в новостворених підрозділах. Такі особи проходили короткострокову підготовку (до 3 місяців) і направлялися на службу в підрозділи патрульної поліції.

На початку 2018 р., тобто через 2,5 роки після створення Національної поліції України, Міністерство внутрішніх справ України почало запроваджувати кардинально нові підходи у сфері підготовки поліцейських, зокрема вводиться трирівнева модель підготовки поліцейських.

Причини такого кроку викладені у Загальних положеннях Концепції запровадження трирівневої моделі підготовки поліцейських, затвердженій наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29.01.2018 № 51 (далі – Концепція). Зокрема відзначається, що поступовий перехід Національної поліції України до європейських стандартів діяльності, складна ситуація у сфері протидії кримінальним правопорушенням, особливо тим, що вчиняються з використанням вогнепальної зброї та вибухівки, умисним убивствам, розбійним нападам, терористичним актам, загрозам кібербезпеці тощо, є тими сучасними викликами, що обумовлюють потребу в новій генерації поліцейських. Разом з тим у підготовці майбутніх поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських (далі – ВНЗ МВС), є дефіцит практичної

складової, у певної частини викладацького складу ВНЗ МВС відсутні актуальні знання і навички поліцейської роботи, а цивільна молодь, яка вступає сьогодні до цих закладів, недостатньо мотивована, щоб присвятити себе службі в поліції.

Концепція визначає наступні рівні професійного навчання поліцейських:

1. Базовий рівень професійної освіти.
2. Початковий та бакалаврський рівні вищої освіти.
3. Магістерський рівень вищої освіти.

На базовому рівні поліцейські, які вперше прийняті на службу в поліції, з метою набуття спеціальних навичок, необхідних для виконання повноважень патрульного поліцейського, проходять первинну професійну підготовку терміном шість місяців. По закінченню первинної професійної підготовки поліцейським присвоюється кваліфікація «кваліфікований робітник» та видається документ установленого зразка, після чого вони повертаються до органів поліції, з яких були направлені. Наступні шість місяців поліцейські несуть службу на посадах молодшого складу поліції (як правило, у патрульній поліції) під керівництвом наставників.

Після закінчення строку дії дворічного контракту, укладеного згідно з п. 1 ч. 2 ст. 63 Закону України «Про Національну поліцію», до якого входять строки первинної професійної підготовки та служби з наставником, поліцейські, які виявили бажання просуватися по службі, мають схильність до роботи та відповідні показники за напрямом поліцейської діяльності, можуть бути рекомендовані для проходження наступного рівня освіти.

Підготовка за другим рівнем освіти здійснюється у ВНЗ МВС з урахуванням наявного рівня освіти: поліцейські, які мають базову середню освіту, здобуватимуть освітньо-професійний ступінь молодшого бакалавра; поліцейські, які мають вищу освіту, проходять перепідготовку (спеціалізацію) для потреб Національної поліції України.

Після отримання освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра та відпрацювання на відповідних посадах не менше двох років поліцейські з метою подальшого просування по службі можуть бути рекомендовані для підготовки у ВНЗ МВС для здобуття освітнього ступеня бакалавра.

Поліцейські, які здобули освітній ступінь бакалавра, призначаються на відповідні посади в органах поліції. Зазначені поліцейські після відпрацювання не менше двох років на цих посадах з метою подальшого просування по службі можуть бути рекомендовані для вступу до ВНЗ МВС для здобуття освітнього ступеня магістр.

Отже, принципова відмінність моделі підготовки поліцейських, передбаченої Концепцією, полягає в тому, що після здобуття кожного рівня освіти поліцейський повинен відпрацювати не менше двох років у практичних підрозділах поліції.

В цілому слід відзначити, що певна доцільність запровадження в Україні трирівневої моделі підготовки поліцейських є. Вона дозволяє більш щільно поєднати навчання з практичною діяльністю, коли нові знання накладаються на вже відпрацьовані практичні навички. Більше того, така модель діє в

окремих європейських країнах та США і позитивно себе зарекомендувала. Разом з тим слід звернути увагу на те, що запровадження даної моделі в Україні може зіштовхнутися з низкою проблем. Так, сьогодні курсанти ВНЗ МВС отримують грошове забезпечення в незначному розмірі (200 – 400 грн). Поліцейському ж, який буде навчатися на тому чи іншому рівні освіти, необхідно буде забезпечувати грошове забезпечення на рівні, який він отримував за останньою посадою в органі поліції, а це 8 – 15 тис. грн. Якщо цього не робити, бажаючих отримувати наступний рівень освіти не буде. Отже, витрати держави на фінансування навчання поліцейських значно зростуть. І тут постає питання про те, а чи зможе Україна у сучасних умовах це собі дозволити. Іншою проблемою може стати небажання керівників органів поліції відправляти поліцейських, яких і так сьогодні не вистачає для виконання завдань служби, на навчання.

***Мельничук Вікторія Петрівна**
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,
Інститут міжнародних відносин,
ст. лаборант з в/о кафедри міжнародних фінансів*

Правовий конфлікт як соціальне явище в аспекті трудового права

Актуальність теми. Соціальність права, його націленість на забезпечення комунікативної взаємодії суб'єктів і є основними причинами конфліктності правової сфери. Аналіз правових конфліктів, визначення факторів, що їх породжують, та причин, що сприяють їх виникненню та розвитку, є важливим і актуальним, оскільки спрямований на вдосконалення як форми виразу масиву норм права, так і більш ефективне втілення правових велінь у суспільну та юридичну практику. Не менш актуальним є дослідження юридичного конфлікту на категоріальному рівні. Аналіз ознак та форм вияву конфлікту надає можливість пізнати його природу, сутність, різновиди та визначити основні шляхи подолання цього феномену правової дійсності. Багатоаспектність правового конфлікту, його поліструктурність та неоднозначність наукових підходів до його характеристики стали причиною деякої фрагментарності наукового аналізу цієї категорії. Певні аспекти її вивчення стали предметом наукового пошуку російських учених П.О. Астахова, В. П. Запрудського, В. С. Жеребіна, В. П. Казимирчука, В.М. Кудрявцева, М. А. Романенко, Ю. О. Тихомирова. Окремі сторони прояву правового конфлікту досліджені і вітчизняними вченими на монографічному та дисертаційному рівнях. Мова йде про праці В.О. Васильченка, В. Д. Бабкіна, В. М. Іванова, В. М. Кривцова, М. І. Козюбри, Н. М. Оніщенко, Л. В. Петрової, О. В. Петришина, П. М. Рабіновича, В.Д. Ткаченка, О. Ф. Скаун, М. В. Цвіка.

УДК 349.2 (477) (043.2)

Т 78 Тенденції розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення: тези доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції (20 квітня 2018 р.) / за ред. д.ю.н., проф. М. І. Іншина, к.ю.н. І. С. Сахарук. – Київ, 2018. – 200 с.

Укладачі:

І.С. Сахарук, А.В. Іваницький, М.Б. Мельник

У збірнику вміщено тексти наукових доповідей, присвячених дослідженню теоретико-правових засад розвитку науки трудового права та науки права соціального забезпечення. Для фахівців, які працюють у вищезазначених галузях, науковців, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів і студентів.

Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

УДК 349.2 (477) (043.2)

© Центр проблем імплементації
європейського соціального права, 2018

© Колектив авторів, 2018